

Kolotoč

Druhá polovica 19. storočia

Môj otec bol obchodník, preto často cestoval a nás nechával vo Viedni umierať od žiaľu. Jedného roku, už si presne nespomínam ktorého, musel odcestovať i s matkou a guvernanka nebola schopná postarať sa o mňa, vtedy som sa dozvedela, že starú mamu. Bývala v Presburgu, asi len 75 km od nášho domova. Predstava, že u nej budem musieť stráviť celé tri letné mesiace, ma doháňala k šialenstvu. Žena, ktorú som nikdy v živote nevidela, sa na najbližšie týždne mala stať mojou patrónkou.

Cesta bola nesmierne úporná, veď ako všetky cesty kamkoľvek ste sa už vybrali, z driemot som precitla až keď sme zastavili. Tu som sa musela rozlúčiť so svojim doprovodom a prejsť na druhú stranu Dunaja po moste Karolíny Augusty. S predstieraným záujmom a kyslým úsmevom som zastala pred domom starej mamy. Ešte ten večer sa dozvedám, že nezostaneme u nej, ale bude ma nútiť do potupných aktivít a to každý jeden deň. To už je zrejme údel starých mám, terorizovať svoje vnúčatá tam, kde to rodičia nestihli.

Ráno sme prešli do mestskej časti nazývanej Petržalka, nikdy som tam nebola a ani ma to nezaujímalo, Bratislavu, oproti žiariacej Viedni, som z počiatku pokladala za nudnú, prašnú a šedivú, jej ulice boli zamorené hustými masami nezaujímavých ľudí. Miesta, na ktoré ma zobrala, však pripomínalo rozprávku. Toto rozprávkové miesto poskytovalo príťažlivé výhľady na Bratislavu, aleje nežných stromov sa na mňa smiali, lavičky lákali, aby ste si na ne sadli a hoc len malú chvíľku sa zdržali. Veľké lúčne plochy obkolesoval les aj s jeho magickým šumom. Náruživo som vyhladala starkú a pýtam sa, čo je to za miesto a aký nesie názov. Ona odvetila, že je to jej obľúbené miesto: Park na nive, inak zvaný Aupark. Nič mi nemohlo pokaziť tie prekrásne chvíle, no stále mi niečo chýbalo, napriek nádhere, ktorá ma obklopovala zo všetkých strán, mi stále niečo chýbalo, vlastne to bol niekto, milá duša, čo slovami útechy zahreje tú moju. Kvôli neustálemu sťahovaniu sa z miesta na miesto pre otcovu prácu, som si nestihla nájsť priateľov, za dvanásť rokov mojej existencie sme vystriedali šestnásť miest, teda šestnásť sťahovaní, a mne postupne došlo, že nemá zmysel hľadať si nových a nových priateľov, či blízkych, keď ich bez tak stratím. Sedela som tam tak, bezducho a sama, premýšľajúc o tom, čo ma čaká, no v tom začujem jemný hlások, ktorý akoby volal na mňa. Bolo to dievča, ktoré som dovtedy nepoznala a nikdy predtým ju ani nevidela, spýtala sa, či som sama, následne si len tak, z ničoho nič, akoby sme sa poznali odjakživa, prisadla a niečo mi začala rozprávať. Ukázala mi plno úchvatných miest. Bábkové divadlo, skleníky plné exotických rastlín, vzácne stromy označené tabuľkami, prskali sme sa vo vodomete a napokon sme si sadli do kaviarne Au Café a dali si

citronádu. Z nábřežia, kde sa podnik rozprestieral, sme mali výhľad na Dunaj a lode, ktoré po ňom plávali, myslela som, že už to nemôže byť lepšie, keď ma Kristína zobrala do anglickej záhrady. Tam zrazu všetko utíchlo, aj vtáčiky prestali čvirikať, duch lesa k nám prehovorili. Vošli sme do bludiska, v ktorom bolo plno fontán a lavičiek, na jeho konci sa nachádzal zverinec, tak sa volal, no toto pomenovanie by malo znieť skôr „Rozkošná ZOO“ alebo „Útulok pre nemé tváre“, to najkrajšie prekvapenie ma však len čakalo. Uprostred záhrady sa nachádzal kolotoč. Dalo sa vysadnúť na ručne vyrezávané kone či poníky, ktoré boli natreté zlatou farbou a keď sme sa pohli kolom nás sa rozozvučali zvony a hudba kolotoča, razom sme sa preniesli do úžasného sveta fantázie, kde neboli žiadni kričiaci otcovia, tvrdé pravidlá etikety či prísni rodičia, ale naopak, hovoriace zvieratká a . . . áno, skutoční priatelia.

Od toho dňa som sa s Kristínou, ktorá ma nežne nazývala Lyzl, namiesto suchého Isabella, stretávala pri kolotoči každý deň až do konca prázdnin a keď sa leto skončilo, sľúbili sme si, že si budeme posielat' listy, obe sme svoj sľub dodržali a na Verejnom Parku na Nive sa stretávali ďalších päť rokov. Vyrástli sme, no naše priateľstvo zostalo rovnako pevné a silné, možno ešte zmocnelo. Šieste leto sa však nevrátila, nenašla som ju ani v ich starom dome, ani na našom starom mieste. No našla som si odkaz, ktorý ma zahriol pri duši, už sme sa viac nestretli, no listy sme si nechávali pri kolotoči až do chvíle, kým sme sa neprestahovali späť do Londýna. Zostali mi však nádherné spomienky, ktoré mi nik neväzme, to najdôležitejšie však bolo, čo sme si uvedomili, že priateľov možno nájsť všade, i tam, kde by si to najmenej očakával, . . .

Park na Nive dnes nesie meno Sad Janka Kráľa

Kalčíková Natalia VIII.A

Aféra s náhrdelníkom

Veľká Francúzska revolúcia a hrôzy nového režimu, ktoré nastali, zmenili osudy nielen Francúzska, ale i tvár celej Európy navždy . . .

Je všeobecne známe, že Veľkú Francúzsku revolúciu rozpútalo nespočet výstrelkov či neschopnosť panovníka postarať sa o svoj vlastný ľud, ranou z milosti však bol kuriozitný kráľovský škandál, do ktorého boli zapletení žena zo zavrhnutej šľachty, člen kráľovskej rodiny a najskvostnejšia briliantová šnúra drahokamov z celej Európy. Táto smutne preslávená intriga sa stala známou pod názvom Aféra s náhrdelníkom.

Sídlo rodu Valois 1767

Osoba, ktorú neskôr celé Francúzsko poznalo pod menom Jeanne St. Remy de Valois, pochádzala z kráľovského rodu Valois, ktorý vládol vo Francúzsku pred Bourbonovcami, päť generácii späť mohli byť kráľmi, ale dnes? Darnell Valois, otec malej Jeanne, bol reformátor či odporca daného stavu, čiže čelnom hnutia, jehož prívržencom si v tých búrlivých dňoch mohol dovoliť len málokto. Danej jari vtrhli do zámku vojaci, časť spálili a všetky neukryté cennosti zhabali, tých, čo sa bránili stihol trest najvyšší. Monarchia si myslela, že smrťou otca malej Jeanne sa priama línia rodu Valois končí, ale monarchia nemala pravdu. V zime prestalo tlčiť znavené srdce Jenninej matky a tak zrazu, bola z nej sirota. Odkázaná na pomoc alebo lepšie povedané milosti druhých, napriek obrovskej nespravodlivosti, ktorá bola vykonaná na jej rodine a taktiež krivde, ktorá sa jej dostala, v hrudi jej nikdy neprestalo byť rozvážne a silné srdce.

Versailles, Veľký a Malý Trianon

Paríž 1784

18. storočie sa nieslo vo víre fantázie, pompéznych dvorov, pričom najväčší sa rozprestieral tu, vo Versailles, kde každý jeden šľachtic s podrezaným jazykom a napudrovaným nosom čakal na vhodnú príležitosť, ako sa votrieť do priazne niekoho z kráľovskej rodiny.

Toho večera sa konalo v Malom Trianone predstavenie, hlavnej úlohe bola kráľovná Mária Antoinetta, ktorá sa v priebehu rokov stala stelesnením nadnesenosti. Ako inak, všetci čo niečo znamenali boli prítomní, toho dňa sa stretli pohľady dvoch doposiaľ celkom cudzích osôb, ich osudy sa týmto stretnutím navždy spojili.

Grófka Jeanne De La Motte sa už dlhšiu dobu uchádzala o priazeň kráľovnej a to v pomerne delikátnej záležitosti, keďže sa už viackrát uchádzala o audienciu a kráľovská kancelária ju vždy odmietla, doslova padla Jej Veličenstvu k nohám, to bol moment, keď spoznala Retaux de Vilette, presláveného gigola, ktorý však svoje chvíľky a úsmevy venoval len postarším dámam, vdovám či starým pannám. Za pomyslenia na prostý flirt sa rozhodne dozvedieť niečo viac, o naivite, ako vecne opíše povahu grófkky De La Motte, ktorá sa pokúša získať štátom neprávom zabavený majetok a prinavrátiť česť je menu, nárok na dedičstvo však nie je overený a mimo toho má krajina osobné dôvody prečo jej ho nevydá späť.

Každopádne, Jeannin príchod ku dvoru sa uskutočnil spoločne s iným významným príchodom. Čistý rozmar mužskej ješitnosti, dvorní klenotníci Jej Veličenstva, kráľovnej, Bohmer a Bessange

prichádzajú s čerstvou novinkou, do ktorej ako sami povedali: „Vložili celé svoje duše“, a podľa Antoinetty aj každú líru čo mali. Pochopiteľne, potrebujú sa náhrdelníku takpovediac zbaviť, keďže si na kúpu kameňov otvorili úver. Prichádzajú teda ku kráľovnej s jasným cieľom predat' náhrdelník práve jej. Antoinetta je očarená, no nechce kúpiť diamantový náhrdelník a to nielen preto, že už sa bez tak dosť hovorilo o prílišných výdavkov kráľovského dvora, ale taktiež kolovala ešte jedna klebeta, avšak pravdivá. Náhrdelník bol pôvodne určený pre Madame Du Barry, milenke Ľudovíta XV., ktorá pred príchodom do Versailles obšťastnila polovicu Paríža. Nedávne vypudenie Du Barry od dvora teda viedlo k tomu, že klenotníci zatiaľ zostávajú bez kupca.

Medzitým sa rozhodne Retaux so Jeanne, čoraz v bližšom vzťahu, opäť navštíviť kráľovskú kanceláriu, dôvod prečo by malo byť grófkino prijatie pre dnešok iné bol, že ministrova teta, je Ratauxova známa, s najväčšou pravdepodobnosťou v čo najužšom vzťahu, ministrov názor sa však nijako nezmenil, protekcia teda nezabrala. Kráľovská rodina o tej schôdzke vedela dobre, bol v jej záujme, aby meno Valois zomrelo spolu so Jeanne.

Na to, aby ste si udržali priazeň dvora, potrebujete čosi viac ako nežnú tváričku s rozkošným úsmevom. Retaux de Vilette si zvolil vlastný spôsob, aj keď sa už čoskoro pomínie. Povedal, že prestane znášať rozmary starých žien, až keď do jeho života vstúpi iná, pretože jediná, ktorá sa oň starala bola samozvaná vojvodkyňa de Bussy, kurtizána najvyššej elity, jeho matka. Jak krehkými sa môže stať ľudská duša, keď jediný okamih zmení celý váš život, čím musíte v hĺbke duše byť, aby vás dvor a spoločnosť neskazila svojou aroganciou. Prežiť, ak sa naokolo pohybujú len samí chliphníci a paraziti nie je ľahké, váš životný štýl sa musí zmeniť, prsto potrebujete peniaze a čo robiť, ak ich nemáte?, treba si nájsť patróna s nóbl prostredia, ktorí by vám bol schopný poskytnúť patričnú záštitu.

Louis de Rohan, kardinál celého Francúzska a pokrvný princ a dedič dom Rohanov. Smilník legendárnych proporeí, jehož duchovné stretnutia predstavujú opulentné sexuálne orgie. Chýry o naštrbenom vzťahu medzi Jej Výsosťou a kardinálom sú známe a Rataux sa rozhodne vo svojej dômyselnej nezištnosti Jeanne všetko upresniť.

Tu sa zrodil nápad geniality prelínajúci sa na hranici prvej a druhej polovice akoby komédia s tragédiou. Grófka De La Motte ponúkne kardinálovi istý návrh, dohodu, ktorou by mohol vyriešiť dávny spor s Máriou Antoinettou, pretože je to práve ona, ktorá blokuje jeho postup k dovŕšeniu sna: ísť po stopách Richelieua a stať sa premiérom. Bol tu však háčik, keďže kardinál bol veľmi ostražitý, aj keď dôverčivý a pomerne prístupný muž, pomýšľal, že Grófka De La Motte je len podvodníčka, akých preniklo ku dvoru už mnoho, ako sa vravelo, Rohan bol ozaj smilník, teda mal i ďalší návrh ako dať Jeanne to, po čom momentálne najviac túži – záštitu a patričné financie, ona samozrejme odmietne, ešte si to síce plne neuvedomuje, ale jej srdce sa zasvätilo Retauxovi a napriek kardinálovej „veľkorysosti“ si dokáže poradiť inak, pustí na podlahu vreckovku, vyšitú Antoinettiným monogramom, čo je len dodatok k listom, ktorými sa už preukázala ako kráľovná najbližšia dôverná. Listy a vreckovky mali od Colin, kráľovnej komornej, ktorá pre nich tieto veci kradla. Ako náhle kardinál zbadal vreckovku, uveril grófke a napadol ho spôsob ako overiť pravdivosť jej slov.

Rohan vzal pod ochranu výnimočného človeka, gróf Cagliostro, veštec a mág, no predovšetkým priateľ Jeho Eminencie utvrdil kardinála v jeho presvedčení v Jeanne, kde ju vykreslil ako čisto nezištnú osobu, ktorá utrpela nesmierne životné straty, obaja však vedeli, že Rohan ani o jednom z nich nevie celú pravdu. Cagliostro požadoval od Jeanne podiel na rente od Jeho Eminencie za to, že vízie o nej zostanú pozitívne, ona však vedela, že je len podvodník, ktorý navštevoval salón markízy, ktorá sa jej v detstve ujala, no bola veľmi poverčivá, odtiaľ mal všetky informácie.

A tak sa začala splietat' nekonečná niť klamu, zatiaľ čo rozhorčené davy bujnili v uliciach Paríža a ich nenávisť voči mánotratnej Rakúšanke sa prehlbovala, Antoinetta odpovedala tak, že sa uzamkla za pozlátanými bránami Versailles, pričom jej však začalo unikať plno dôležitých súvislostí, ako už len to, že Reataux de Vilette rozšíril fámy o kráľovnej náklonnosti k Jeanne, netušiac, že nasledujúce dni budú ich životnou príležitosťou . . ., ale i chybou.

Z počiatku ho chcela len využiť, rovnako ako on ju, priznanie lež poľahčujúca okolnosť, ich spojila v jedno, tej noci sa stali milencami. A tu sa konečne dostávame k Nicolasovi De La Motte. Retax ho poznal dávno, to ešte nebol gróf, no svoju terajšiu povest' záletníka začal budovať už vtedy. Hovorilo sa, že prichádza a odchádza kedy sa mu chce a s kým sa mu chce. Pristihne ich pri milostnom akte, nasleduje súboj a Nicolas skončí, to však nechtiac, rukou slúžky s guľkou v zadku. Ako manželia si spolu nerozumejú, ich sobáš bola iba dohoda, aspoň teraz ňou je. Tej tmavej noci k nim však zavíta nečakaný hosť, klenotník Bessange s naliehavou prosbou vyriešiť delikátnu záležitosť, práve kvôli ktorej pán Bohmer nemohol prísť s ním, pretože z toľkej ťarchy ochorel. Aj ku klenotníkom sa doniesol veľký vplyv grófkou na kráľovnú a preto ju žiadajú, aby podnietila Veličenstvo ku kúpe náhrdelníka, uisťujúc ju o veľmi štedrej provízií. Osudové stretnutie: Grófkou stvorená rukou Boha a náhrdelník stvorený rukou muža, sami dokážu napáchať iba málo škody, ale spolu?

Tu sa zrodila idea, doterajšie listy sprostredkované pre Rohana akože od kráľovnej mali nabrat' nový smer. Náhrdelník by mohol ohromne zlepšiť životnú situáciu akéhokoľvek človeka, lenže Rohan učini menší škrt cez rozpočet, ktorý napokon dotiahne z prvu malicherné plány temer k dokonalosti. Keďže kardinál viackrát v listoch vyjadril svoju túžbu stretnúť sa s kráľovnou osobne a žiadna z jeho požiadaviek nebola splnená, mienil ukončiť celý tento nezmysel, no na druhú stranu bol velice poctený, že práve jeho si kráľovná vybrala ako prostredníka a garanta náhrdelníka, ktorý žiadala dostať v prísnej tajnosti, vzhľadom na to, aká bola citlivá doba. Obaja, Retaux i Jeanne, si uvedomovali nielen krehkosť tejto falošnej korešpondencie, ale i dôsledky konca. Rohan by iste nezostal garantom náhrdelníka, keby zistil, že sa stal obeťou nehorázneho podvodu, no zaplatil by klenotníkom za náhrdelník, ktorý by sa ku kráľovnej prirodzene nikdy nedostal, aby predišiel verejnému poníženiu či pošpineniu jeho mena.

Bol tu však spôsob!, Jeanne si tu spomenula na pouličných hercov, konkrétne herečku, ktorá stvárnila postavu kráľovnej v pomerne satirickom svetle, no mohlo by to vyjsť. Do toho všetkého sa rozhodli zasvätiť i Nicolasa, ktorý ich takto nielenže nezradí, pretože by sa sám vystavil nebezpečenstvu, ale dokonca im môže aj pomôcť . . .

Keď chce kardinál vidieť kráľovnú, mal by ju vidieť, tak asi premýšľali. Pravý konšpirátor, Nicolas, bol vypravený zavčasu. Tak zinscenovali divadielko, podľa ktorého sa mal Rohan stretnúť s Antoinettou vo Venušinom lesíku v záhradách Versailles, Retaux, Nicolas a Jeanne sa skrývali v úzadí, stretnutie však prerušili iné osoby potulujúce sa v neskorých hodinách po zámockých záhradách, museli okamžite utiecť, zatiaľ čo Retaux zostáva v úzadí, aby nevzbudil podozrenie a Nicolas nadviaže pomer s Nicol, onou pouličnou herečkou, kardinál vyloží grófkou svoje dojmy, podľa ktorých usudzuje, že Antoinetta je doň tajne zamilovaná a on, prirodzene, je pripravený jej city opätovať.

Obchod sa teda mohol uskutočniť a to dva mesiace pred sviatkom Nanebovzatia Panny Márie, Rohan sa teda stal garantom náhrdelníka a Retaux de Vilette, akože posol ho mal odniesť do zámku, ibaže k tomu nikdy nedošlo. Celkovo bol briliantový skvost ozdobený 674 drahými kameňmi a vyšiel na neuveriteľných 1,6 milióna zlatých loui.

Pre Jeanne nebol samotný náhrdelník taký úžasný ako to, čo mohli vydať jeho jednotlivé časti, pomocou ktorých sa jej splnilo to, po čom toľko túžila, schvaľovať jej počínanie by bolo nadmieru nevhodné, no človek neskôr pochopí jej dôvody. Kto nechce získať to, čo mu neprávnym vzali, kto nesníva o navrátení domova?

Rohanove obavy a naliehavosť jeho listov sa stupňovala čím dlhšie bola grófka neprítomná v Paríži, bezpochyby však prežívala tie najkrajšie okamihy svojho života. S mužom, ktorého nadovšetko milovala a ktorý nadovšetko miloval ju, v objatí pôvabov bohatstva a nádherných plesov. Nastal však čas vrátiť sa do reality. Prvým zlým znamením bolo, že Nicolasa temer zatkli, keby nebol ušiel vojacom, ktorý sa dozvedeli, že predáva v Paríži diamanty a žiadali od neho licenciu. Bolo jasné, že táto aféra praskne, to čo grófka ta úpenlivo so svojimi pobočníkmi naplánovala, sa začalo rozplietat' v desivom tempe.

Paríž 1786

Bolo to v deň Nanebovzatia Panny Márie, Rohan predpokladal, že bude vymenovaný premiérom, keďže Cigliostro vykonštruoval Božskú predpoveď, v ktorej videl ženu, ako kladie kardinálovi predmet zo zlata na krk, symbol premiéra.

Lenže to by nesmela zasiahnuť prozreteľnosť, pán klenotník Bohmer sa hnal ako o život k Rohanovi, čo sa aj predpokladalo, keďže klenotníci nedostali zaplatené za náhrdelník, keď v tom mu cestu zatarasí minister Bretei, ktorý celú podivuhodnú situáciu sledoval už od začiatku. Teda ako náhle sa kardinál Louis de Rohan dostavil do paláca, bol predvolaný ku kráľovskému páru, kde ho obvinili, že skonštruoval celú túto aféru, aby pošpinil dobré meno kráľovnej a využil náhrdelník k vlastnému obohateniu, vtedy si i on sám uvedomuje, že sa stal obeťou podvodu, pár minút na to je zatknutý – a z čoho vyplýva, že i ten najmenší detail či podrobnosť bude o pár dní poznať celý Paríž, ibaže si vyberie len toľko, čo uzná za vhodné a čo sa bude hodiť v prospech občanov. Od toho momentu pravda akoby prestala existovať.

Slabšie náture v podaní grófov De La Motte a Cagliostro ihneď utiekli, ibaže Nicolas im unikol, možno aj preto, že nebol považovaný za priameho aktéra, no gróf Cagliostro sa nedostal ďalej než k hlavným bránam svojich dverí.

Pri pohľade späť, nebola táto aféra to jediné čo Jeanne a Ratauxa spojilo, no ona nemohla, nedokázala utiecť, keď sa jej meno opäť vyslovovalo s úctou – preto sa len díva, lež jej jediná opora opúšťa Paríž a ona zostáva, neskôr si uvedomujúc chyby, nie z hľadiska úteku, ale samotnej podstaty skutku. Po svojom zatknutí je umiestnená v Bastile, podobne ako všetci z tohto prípadu obvinení. Prípad sa otvára v parlamente, pretože to bolo výslovné želanie kráľovnej, pretože dúfala, že ľud bude rešpektovať jeho rozhodnutie, ktoré sa však obrátilo proti nej. Rozsudky súdneho dvora, pojednávanie otvorené 22.5.1786, boli jasné: ľud sa rozhodol vidieť kráľovnú v tom najhoršom svetle. Gróf Cagliostro bol omilostený na základe nedostatku dôkazov. Louis de Rohan bol pozbavený viny bez pokárania. Marc Antoinette Reataux de Vielette bol zhliadnutý vinným, navždy vyhostený z Francúzska a pozbavený všetkých majetkov, ktoré prepadli v prospech štátu. Jeanne st. Remi de Valois bola zhliadnutá vinnou vo všetkých bodoch, jej rozsudok bol pozastavený na príkaz kráľa, mala možnosť zachrániť sa konfrontovaním Rohana v prospech kráľovnej, namiesto toho odpustila Ratauxovi. Pred vynesením rozsudku jej bolo dovolené osloviť súd, ešte raz a naposledy: „ Ak som siahla po niečom, čo sa nádherne trblietalo, bol to domov, ktorý mi bol odoprený. Pred zrakmi Boha a sveta, som chcela mať

život taký, akým mal byť. Nech mi osud chystá čokoľvek, nedá sa porovnať s bolesťou, keď vám vezmú všetko drahé. Teraz je príliš neskoro, ale už viem, že česť nespočíva v mene, tú nosíte v srdci!“

Bola zmlátená verejne palicou, taktiež jej bola vypálená značka „V“ ako „voleuse“, značka zlodēja. Kráľovná hnevu poddaných neunikla, bola popravená na námestí Revolúcie v októbri roku 1793. Jeanne uvrhli na dva roky do ženského väzenia Saint Pettrie s tými najhoršími podmienkami. Neskôr však utiekla a v Anglicku vydala svoje spomienky knižne.

Súdny proces bol len štartovným krokom pre revolúciu, ktorá nasledovala!

Louis de Rohan bol neskôr pozbavený všetkých titulov a odsúdený k doživotnému exilu v opáctve na zámku Chaise Dieu. Gróf Cagliostro bol talianskou inkvizíciou obvinený z čarodejníctva, prehlásil, že bude žiť dlhšie, než budú stáť múry jeho väzenia, ale nežil. Nicolas De La Motte sa vrátil z Rakúska a vydieral rodinu Rohanov. Svoje memoáre nenapísal. Retaux de Vilette opisal udalosti aféry a revolúcie. Usadil sa so starou pannou, vojvodkyňou o 31 rokov staršou. So Jeanne sa už nikdy nestretol. Jeanne st. Remi de Valois, žena, ktorá dopomohla k zrúteniu Francúzskej monarchie, sa do Francúzska nikdy nevrátila. Zomrela po páde z okna londýnskeho hotelu, niektorí vravia, že to bola pomsta za akt proti kráľovskej rodine, pravda zostala neznáma . . .

Kalčíková Natalia VIII.A

Ked' kvety pália

Nemecko, Marec 1940

Nervozitou trasúce sa ruky hádzali do koženého kufríka všetko dôležité, čo im prišlo do cesty tak rýchlo, že som si ani nestihla uvedomiť, ako rýchlo sa zmenilo počasie. Na druhej strane vysokého francúzskeho okna bubnovali kvapky po parapete, nervózne búšili sťa srdce v mojej hrudi. Bola nedeľa a mne zostávalo asi tak dvanásť hodín, kým som sa navždy mala rozlúčiť so svojim doterajším životom. Za bránami veľkých starých tehlových domov bohatých a urodzených rodín zúrila vojna, no oni neboli schopní si to uvedomiť, dokonca ani len zdvihnúť hlavu od písacieho stola a opýtať sa, či niekto podľa nich menej cenný, nepotrebuje pomoc. Lenže takí boli odjakživa, žiadať po nich aby sa zmenili?, je to ako po mačke žiadať hru na husle, či po rybe lietať, prosto nemožné. Boli až príliš zahĺbení do svojho sveta krištálu, peňazí a bezduchého hovorenia o ničom, to bol dôvod prečo som sa rozhodla odísť. Veriť, že ste výnimočný len na základe možnosti mať stále viac, nič nemusieť a schopnosti zarábať je, teda aspoň podľa mňa, veľmi úbohé a prízemné. Robiť prácu, ktorú nenávidíte, žiť životom, ktorý nechcete, príde mi to nelogické a celkom zbytočné, ak môžete tvoriť, dokázať, zmeniť svet vlastnými myšlienkami . . .! Zrejme sa nechávam uniesť, často mi to vravievali, s každým ich okríknutím som mávala pocit, že ma posúvajú preč, že som vzdialenejšia od svojho sna vytrhnúť sa zo zlatej klietky. Bolo tomu tak až do Vianoc, kedy do môjho života vstúpilo konečne dačo nečakané.

Ten deň bola nedeľa, 31. Marec, vo štvrtok, 28. Marca sa v Londýne stretla Najvyššia vojnová rada a podpísalo sa, že Veľká Británia ani Francúzsko neuzavrú mier s Nemeckom, od toho dňa museli žiť Nemci v strachu. Vôbec sme však nebrali do úvahy nebezpečenstvá, ktoré nám hrozili. S Juliánom sme sa mali stretnúť o jedenástej pri Afroditej fontáne v našej záhrade, tam sa vlastne odohralo aj naše prvé bližšie stretnutie, ako som už vavela, bolo na Štedrý deň, opäť som sa pohádala s rodičmi, ktorí si ako vždy mysleli, že majú pravdu. Utekala som k fontáne, pri ktorej vždy rástli voňavé laliové záhony, ja som tam mávala hodiny vyšívania, popri tej nádhernej vôni na nás prskali striebristé kvapôčky ľadovej vody. Teraz tam však bolo ticho, tma zahalila všetko, iba mesiac osvecoval čerstvo napadanú vrstvu snehu. Julián pracoval u otca ako záhradník, jeho rodičia zomreli a on nemal kam ísť. To čo nás spojilo bolo tajomstvo, ktoré sa nik nesmel dozvedieť, tajomstvo, ktoré by ho v týchto dňoch stálo život. Byť žid a ešte k tomu žiť v Nemecku nebolo nič príjemné. Obaja sme zdieľali rovnaké názory a útek sa napokon stal jediným možným riešením.

Círrírrn, círrírrn, otec naliehavo prišiel k telefónu: „Áno, tu Reichenbach, Hans Reichenbach,“ nasledovala krátka odmlka a prikyvovanie, ktoré sa však zdalo byť nekonečným, „Iste s Bohom a ďakujem. Juliána zranili pri bombovom útoku, zrejme, to neprežije. Asi si budeme musieť nájsť nového záhradníka.“ Ako dýka zarazili sa mi jeho slová do srdca, ešte toho večera som vyhľadala nemocnicu v Hamburgu, kam ho previezli. V bezvedomí ležal vyše týždňa, a ja som tam deň čo deň trávila každú voľnú chvíľu, až do kým vždy zdravotná sestra nevyhodila, že už zatvárajú.

Keď sedíte v nemocnici pri lôžku pacienta, ku ktorému sa nesmiete priznať, no nesmierne vám na ňom záleží a lekári mu nedávajú nádej, vaše sny sa rozplývajú, rozprchnu sa akoby lístie po vodnej hladine, za chvíľu však natiahnu vodu a potopia sa. Dívala som sa kamsi ďaleko, kde sa rozplývali budovy a pred očami sa čerili len vrchy, polia a nekonečné lúky plné kvetov. Chcela som, aby to boli lalíe, len po nich som túžila tak veľmi ako po nádeji, že sa raz preberie a mi odídeme. „Kde, kde to som, krásna pani, už som v nebi?“ rozčaroval sa mi úsmev na perách, no trval len okamih. „Nie ty hlupáčik, ten bombový útok, lietadlo zhadzovalo bomby, aby mohlo vzlietnuť, čo to táram, prosím, viem, že budeš v poriadku, uzdravíš sa a odídeme, ja to viem, verím, verím tebe a nášmu snu, našim zálubám.“ Nechápal, díval sa na mňa, až prehovoril: „Dcéra moja, neviem kto ťa posielal, no ja sa musím vrátiť do kostola Sankt Jacobi a plniť si svoje povinnosti dané Bohu, no môžete sa mi zveriť, dcéra.“ Jeho slabý hlas silnel, keď vravel o Bohu, on zabudol, on si nespomínal, to je ako keď vám nič nebráni, no zrazu príde choroba alebo smrť. „Doktor, je to možné, je možné, aby niekto stratil pamäť a myslel si, že je niekto iný?“ „Slečna Reichenbachová, keď ho priviezli, vravel vaše meno, neustále volal Adeleida, Adeleida a dal mi toto,“ vravel lekár ukazujúc na malý pokrčený papierik, „je to pre vás, mali sme vám to dať až sa preberie. Čo sa týka straty jeho pamäte, môže byť nezvratná, vzhľadom k ľudskej mysli nič nie je nezvyčajné, každá je iná, no on má za seba plnú zodpovednosť a chce sa vrátiť do kláštora, prajem pekný deň.“ V rukách som držala jeho list čo najláskavejšieho znenia:

„Drahá Adeleida,

nemohol som inak, moje vysvätenie za kňaza bolo jediným riešením, prišli na moju stopu a i na to, kde sa ukrývam, počkaj na mňa, muž, ktorý Ti priniesol správu aj povie, kde ma nájdeš, no slúbiť mi musíš, že kým ja sám nepošlem správy, Ty ma nebudeš vyhľadávať, ohrozilo by to bezpečie Tvojej rodiny, s Bohom a navždy Tvoj milujúci Julián

Lalíe pokánia

Na výslovné želanie Adeleidy navštevovala jej rodina kostol Sankt Jacobi každú Nedeľu, tu sa zoznámila s človekom, ktorý zmenil jej život na vždy. Lance Kennedy bol mladý, bohatý, z dobrej rodiny a navyše pohladný, čož je v týchto zväzkoch zväčša len bonus, no predstava, že ste celý život uväznený vo vlastnom dome s mužom, ktorého nielenže nemilujete, ale jeho zmýšľaním a všetkým čo k nemu patrí najväčšmi opovrhujete, sa zdá byť prinajmenšom krutá a nemilosrdná.

Hamburg, Nemecko, Júl 1942

„Nie! Nikdy si ho nevezmem, nikdy, nikdy, nikdy a ešte raz NIE!“ v tie horúce letné dni lietali vzduchom nielen nacistické lietadlá, ale i vázy, taniere, porcelánové šáločky a skrátka všetko čo Adeleide prišlo pod ruky. So žiaľom a plačom utiekla rovno do kostola, kde sa mala pred svadbou ešte raz, naposledy ako slobodná vyspovedať: „Otče,“ nariekala pričom jej slzy stekali až k dlaniam, „nemôžem si ho vziať, ja nemôžem. Mój cit, moje srdce patrí niekomu inému, on si však nespomína.“ Opäť sa odovzdala plaču. „Skutočne, dcéra, a v čom je taký zlý?“ „Julián, to si ty, celé tie dva dlhé roky som hľadala spôsob ako Ťa osloviť. . .“ on si možno nespomínal na to, čo bolo predtým, no cit v jeho duši ostal, teraz sa však sama

prozreteľnosť ponúkla, aby ich osud opäť spojil. On, už ako mladý biskup, veľmi obľúbený. Ona, nevediac a neuvedomujúc si nič, len to, že opustiť ho by znamenalo vzdať sa citu, ktorý mohla prežiť jedine s ním. Lenže už bolo príliš neskoro. 26. Júla si Adeleida Reichenbachová brala Lanca Kennedyho a to s takou pompou, akú toto mesto ešte nezažilo. Ten deň však padlo do Hamburgu 403 britských bombardérov a zabili vyše 300 osôb, už to bol symbol nešťastia, ktoré bude toto manželstvo prenasledovať. Nasledovné ráno, sa stretli v kaplnke, povedala mu, že umrie ak ju nepobozká, tak sa zrodil hriech, krutý omyl, od ktorého sa odvíjalo všetko ďalšie. O necelý rok sa Adeleide narodilo dievčatko, ktoré pomenovala Júlia. V kostole sedávala každý deň, nežne sa dívajúc na svojho milenca, no vždy mala na mysli výčitku a predstavu, akoby asi jej život vyzeral, keby nedošlo k tej nehode. Obrat nastáva, keď Lance začína niečo tušiť, prinúti ju odstahovať sa na vidiek, kde v područí svojho nemilovaného muža trpí s každým jedným nádychom. Lance netušil, že odlúčenie od Juliána, o ktorom však nevie, že jeho žena prechováva tak hlboký cit k mužovi viazaného celibátom.

2. Septembra 1945 sa Druhá svetová vojna končí. Kennedyovci sa vracajú domov, to už však majú isté nespochybniteľné záväzky. Adeleida porodila ďalšie tri deti, no dve z nich zomreli, jej rodina sa odsťahovala do Spojených Štátov Amerických a akoby toho nebolo dost, Juliána chcel Rím poslať na misie a on nemal to srdce odmietnuť, keď sa to úbohá a život znavená Adel dozvie, rozhodne sa definitívne ukončiť to pridlhé trápenie. Otrávi sa ampulkou arzeniku. Našli ju v lese, bola už chladná sťa ľad. Nikomu nezanechala ani riadok, iba svojmu pastorovi:

„Drahý Julián,

Nevieš a ani nemôžeš tušiť, čím som si prechádzala každý jeden deň od tej nehody. Naše spoločné sny, že poznáme nové krajiny a pomôžeme druhým sa rozsypali v prach, Ty si splnil poslanie, ja nie a pretože to už nedokážem, odchádzam z tohto sveta zmorená, tak ako všetci ľudia ktorí žijú bez lásky a naplnenia. Postaraj sa o Júliu, Svoju, prepáč, Našu dcéru, má Tvoje oči a úsmev. Ver a buď blažený,

Navždy Tvoja Adeleida, vo viere v Taliiu pokánia.

Stačili by dve slová, jediná spomienka a pamäť by sa mu vrátila, LALIE POKÁNIA, symbol večnej lásky a vernosti. Tak málo by stačilo a ich sen sa mohol stať skutočnosťou. Ľudskosť a ľudia samí sú veľmi zvláštne stvorenia, pochybujú tam, kde by mali veriť a veria tam, kde by mali pochybovať!

Adeleidu pochovali v záhradách rodičovského domu, jej hrobku obkolesovala fontána s leknami, všade rástli kvety, a kamenné lavičky v tieni stromov boli ako stvorené k tichu, také miesto si kedysi vysnívala, už tam spočíva naveky a podnes deň sa pri bránach hrobky jagajú lalie, vždy čerstvé a položené na novom vyšitom farebnom vankúši s emblémom týchto vznešených kvetov, ktovie aká osoba ich ta pokladá, zrejme sa to už nikdy nedozvieme.

Gombikáreň

Keď ešte archív hlavného mesta sídlil na Bratislavskom hrade, vybral som sa tam s veľkým záujmom nájsť niečo nové, originálny rukopis, napríklad, no po hodinách pátrania a prehrabávania sa v starých zatuchlinách, samozrejme po hodinách veľmi opatrného a citlivého prehľadávania, poškodenie je to posledné čo by si tie staré chudinky zaslúžili, som nič nenašiel. Už som to mienil vzdať, keď som objavil starú škatuľu s nápisom „Naša Gombikáreň“, v jej vnútri sa skrývalo plno rôznych gombíkov, drevené, kovové, manžetové, ale i porcelánové malilinké gombičky. Okrem nich sa tam však ukrýval ešte jeden tajuplný poklad, staručičké ručne maľované stránky, na ktorých boli okrem malebných, atramentom precízne maľovaných gombíkov ešte aj slová, ktoré mi odhalili pozoruhodné tajomstvo:

„28. Mája 1811 sa strhol na hrade, symbole Prešporka, ktorý sa týčil nad hlavným mestom, požiar, spolu s ním sa v plameňoch ocitlo podhradie, príčiny požiaru sú nejasné, no zrejme ho spôsobili Napoleonovi vojaci, ktorým niekdajšia dominanta a kráľovské sídlo slúžilo ako kasárne. Teraz sa však ponorilo do tmy a úpadku. S odchodom Napoleonských vojsk sa vrátil do mesta život. Ich odjazd zvestoval však príchod ešte niekoho, istých ľudí, ktorí zmenili život v Petržalke a ten môj na najbližšie desaťročia.

Po Dunaji do Presburgu priplávali staré kočovné lodné germánske kmene, medzi nimi i môj budúci manžel. Boli nesmierne zruční v rôznom umení, no i nechcení, mňa však priťahovalo ich zvláštna čaro istej opustenosti. Tak som sa s Ludwichom, ktorý mal to najzvláštnie povolanie: vyrábal gombíky - bol to gombikár. Cestoval po celom svete a hľadal námety na ozvláštnenie svojho diela, nikdy nevydržal dlho na jednom mieste, až do teraz. V Petržalke sa mu tak zapáčilo, že sa rozhodol zostať dlhší čas. Jedného dňa ku mne prišiel s menším balíkom, v ktorom sa nachádzali nádherné šaty celé posiate porcelánovými a sklenenými gombíkmi tých najrôznejších tvarov, boli svadobné a predstavovali jeho zásnubný dar.

Veľa sme cestovali, no vždy sme sa vervou a láskou vracali späť, keď tu jedného roku, sa stalo niečo zvláštné, niečo, s čím nik nepočítal. Ludwichov brat nás nemal priveľmi v láske, lepšie povedané, nemal rád Petržalku a ani gombíky, či čokoľvek, čo k nim patrilo. Môjho muža našli mŕtveho pod schodiskom nášho domu, ibaže on na poschodí nebol už niekoľko rokov, odkedy sa mu prisnil sen, ako padá z okna a dopadol na zem mŕtvy, našli ho s prerazenými väzmi. Polícia vyhlásila, že sa pošmykol na vlastnom živobytí, že sa mu gombíky z ošatky rozsypali a on spadol dole. Tak sa začali šíriť fámy o bláznivom gombikárovi a jeho manželke Lujza, ktorá mu údajne

priniesla nešťastie. Bola som nútená stiahnuť sa z verejného života a utiahnuť sa pred zrakmi verejnosti.

Keď už som netušila, čo si počať, spomenula som si na Verejný park na Nive, ktorý sa mi v neskorších rokoch môjho života stal útočiskom a ja zas jeho patrónkou. Potom, čo naše obchody zavreli, som spoločne s Karmelitánkami a Alžbetínkami chodievala upravovať park, a neskôr, v starobe, som sa len dívala z lavičky a pozorovala, ako sa všetko mení. Barokové hviezdicové členenie sa zmenilo na dnešný podlhovastý pôdorys, čím park získal prírodno - krajinkársky charakter. Kedysi hustý les obkolesujúci lúčky, sa premenil v sad s rozsiahlymi alejami a prázdne trávnaté plochy sa zmenili na záhony s kvetmi. Pribúdali mnohé atrakcie, fontány, vodometry či sochy, dnešný Sad Janka Kráľa tým získal terajšiu podobu, no niečo sa zmenilo. Za tie roky som mohla pozorovať milých ľudí, mladé rodiny s deťmi či starčekov, ktorým každý ochotne pomohol, ľudia sa zastavili, našli si čas pre seba a pre svoju rodinu. Prisadli si aj ku mne, ja som im darovala gombíky a porozprávala niektorý z našich príbehov. Dnes je všetko iné, každý sa ponáhľa, nik nezastane, nevšímame si krásy vôkol seba, ktorá sa nemusí nachádzať len v na prvý pohľad kričiacich alebo pompéznych veciach. Krása, tak ako i úspech, vzniká z každodenných maličkostí. Byť matkou je požehnanie, ktoré som nepoznala, no verím, že Vy, budúca generácia, vychováte dobrých a poctivých ľudí, ktorí budú šľachtit' našu malebnú, hoci malú obec a prispievať k jej zvelaďovaniu. Tak ako malý gombík, na prvý pohľad celkom bezvýznamný, poteší oko i dušu, tak milé slovo, ulahodí človeku."

Tento príbeh som rozprával svojim deťom a dúfam, že oni ho prerozprávajú zas tým svojim. Čaro tohto príbehu spočíva v maličkosti a jednoduchosti, za ktorými sa, ako za gombíkom maličkým, skrýva krása nielen na prvý pohľad prostého a bezvýznamného miesta, ale aj hĺbka srdc, čo tam žijú.

Kalčíková Natalia VIII.A

Príbeh bez konca

Klop, klop, klop!, nástojčivé búchanie na dvere sa chladným zimným ránom ozývalo ani krik nevinných odsúdencov, ktorým zostávalo pár chvíľ života, akoby niekto stál pred bránami smrti, lenže čo ak to bola skutočnosť?

Biskup Ludovít nikdy nepresvedčil dojmom rázneho zhovorčivého muža, teda až do onoho rána, keď sa pred dverami jeho „skromného“ domu objavila polícia. Otvoril dvere, no nestačil zo seba vydať hlásky a seržant Beesley sa mu náruživito hodil k nohám: „Vaša Excelencia, neskonale prosím o prepáčenie, práve mňa poverili tým, aby som sa stal poslom zlých správ, Jeho Excelencia, Arcibiskup Parížsky, bol nájdený mŕtvy! Našli ho dnes ráno pri Bourbonskom lesíku a bola sním ešte jedna žena, jej meno nám však, teda zatiaľ, nie je známe, pane a . . .“ Nemohol ani dopovedať, jeho Excelencia mu zabuchla dvere rovno pred nosom. Pochopil, že post arcibiskupa pripadne jemu, avšak i s obvinením, že na druhý svet mu dopomohol on sám. Ludovít de Poatries prišiel do Paríža plný nádejí a viery, že kedysi tak malebné mesto, prekonajúc ťažký úpadok, je schopné znovu povstať z popola a prekviatať. Revolučný teror mnohé zmenil, starý režim vystriedali nové myšlienky. Vo víre revolúcií prišli o život i rodičia Ludovítovi, ktorému zostala jediná bytosť, na ktorej mu ešte mohlo záležať, jeho čistá a nevinná sestra Viktória. Po úteku z vidieckeho sídla ich vzdialených príbuzných, ktorí však väčšmi pripomínali tyranov než milujúcu rodinu, sa opäť ocitajú doma, avšak ešte netušia, čo sa skrýva za čiernou maskou osudu a pod krvavým závojom.

Asi tak by sa dal zhrnúť dovtedajší život dnes už nastávajúceho arcibiskupa, kiežby to však bolo také prosté. K cirkevnej dráhe, po ktorej túžil od útleho detstva sa nedostával ťažko, napriek konfiškácii väčšiny ich rodinných majetkov, mu stále zostali isté známosti, vďaka ktorým sa len ako 20 ročný stal z kňaza biskupom. Kúpil si so sestrou starý kláštorný dom aj s opátstvom na okraji mesta, kde dláždené uličky prechádzali do bahnitých lesných chodníčkov. Ibaže búrlivá povaha jeho nevlastnej sestry, ktorú bezpochyby zdedila po svojej matke, a po otcovi, ktorého mali v živote ako jedinú osobu či vec spoločnú, nemala zhola nič, viedla k častým rozbrojom medzi mladým svätcom plne oddaným Bohu a vášnivou pôžitkárkou vychutnávajúcou si život. On chcel zostať v Paríži a ďalej študovať, ibaže ona túžila poznávať svet, vidieť nové kraje a nielen veriť, že tam sú, ale sa o tom i presvedčiť. Zrejme preto Viktória svojmu staršiemu bratovi začiatkom leta utiekla a viac ju nevidel, mával nočné mory vidiac svoju sestru skáčuť z útesu nad priepasťou, ale i hrozné výčitky svedomia, že nesplnil posledný slub daný otcovi, aby ochránil svoju mladšiu sestru aj keby mal za ňu položiť vlastný život.

Moril sa v útrapách niekoľko mesiacov, až pokiaľ do jeho života nevstúpila iná.

V mesiaci padajúceho lístia vzal pod ochranu zvláštnu ženu, Scharlottu de Godoy, potomka Manuela Godoya, a vytiahol ju z dlhov, v ktorých sa nie vlastnou vinou topila, i potupného spôsobu života a skryl ju pod svoje štedré krídla. Zahorel k nej obrovským poblúznením zmyslov, ktoré však vzrástlo v niečo omnoho väčšie, Scharlotta mu nedovolila vystúpiť z celibátu a vziať si ju verejne, stala sa však jeho útechou, ktorú skrýval ako najvzácnejší poklad. S každou pribúdajúcou nocou, každým pribúdajúcim dotykom, sa ich sen o vzájomnom spolužití aspoň v nebi stával vzdialenejším. Nikto nič netušil, až do toho osudného večera, keď ich priamo v Parížskej hlavnej arcidiecéze prichytil jeden Scharlottin bývalý známy, tento obraz jasne naznačoval začiatok konca, no nielen tohto vzťahu či citu, ktorý bez tak stál na dosť pochybných základoch. Ludovít sa dozvedel o značne pochybnej minulosti svojej spoločnice, o tom, že mala pomer s arcibiskupom, i jeho bratom, o jej údajnej práci v nevestinci, ale aj o nečistých úmysloch jej vzťahu k nemu na základe obohatenia sa vo svoj

vlastný prospech. Hlavným zámerom však malo byť poškodenie dobrého mena Poatries, ktoré si držalo čistý štít vyše 150 rokov, odkedy zakladateľka významného rodu, Diana de Poatries, bola oficiálnou metresou Jeho Veličenstva, Ludovíta XIV. Žiadne vysvetľovanie by nepomohlo, v noci 11. januára 1811 mal Ludovít dovrieť 21 rokov a za svoj darček si vybral práve vyhnanie milovanej ženy, ktorá sa uprostred mrazivej noci vydala v ústrety lesným temnotám, až sa mu napokon stratila z dohľadu. Tento večer predchádzal návšteve seržanta Beesleyho nasledujúci deň, ani nie šesť hodín potom, čo biskup stratil aj to posledné. Ešte toho doobedia prišlo Ludovítovi vyhlásenie o postupe v jeho kariére, ale i prosba najvyššieho súdu, aby sa ujal prípadu bývalého arcibiskupa Parížskeho a neznámej ženy.

„Obávam sa, pán plukovník Essex a seržant Beesley, že povest' mojej maličkosti, ktorú ste tak bedlivo opisovali, predčila doterajšie skutky.“ Bola to prvá aj posledná veta, ktorá Ludovítovi v tomto prípade vyšla z úst, ako prvú vec, čo v živote učili, bolo totiž nedôverovať cudzím ľuďom. „Odtlačky topánok sú už dávno preč, keďže v noci husto snežilo, no zostali tu kvapky krvi, zrejme patrili tej žene, pretože vrah ju na miesto pritiahol.“ Kým prešli na druhú stranu lesa, ktorý sa týčil práve pred opátstvom, v ktorom žil arcibiskup, začalo mierne snežiť. Vločky poletovali každá iným smerom, čo vo všetkých, no najmä v Ludovítovi, vyvolávalo zvláštny pocit úzkosti, akoby sa niečo schyľovalo ku koncu. Za lesom stála stará, už dávno zabudnutá koniareň, v ktorej sa skrývali dve tela. Krvavé stopy sa ťiahli lež kardinálsky plášť až k dvom nehybným telám. Od hrôzy toho pohľadu, ktorý sa Ludovítovi, tak krehkému a nenásilnému človeku naskytol temer spadol na zem ako stratil od mdloby rovnováhu. Na starej slame vedľa tela mŕtvoly jeho predchodcu ležala mladá, iba šesťnásťročná dievčina, bola ňou Scharlotta.

Zamdlel, chudáčik, ocitol sa v privátnom krídle parížskej ošetrovne, kde sa zaň slúžila v kaplnke jedna omša za druhou. Prebral sa až uprostred noci a nasledujúceho rána sa pobral za sprievodu svojich ľudí spať, aby si mohol plniť svoje svätské povinnosti. S vyšetrovateľmi sa stretol až o dva dni, na pohrebe svojho učiteľa, najväčšieho arcibiskupa parížskeho.

Hneď po pohrebe sa opäť vybral k miestu činu, ktoré akoby upadlo v zabudnutie, no tento raz bol celkom sám, aspoň si to myslel, sledoval ho plukovník, ktorý mu nebol priaznivo naklonený. Ako náhle spozoroval pri stajni Essexovu prítomnosť, celkom prirodzene, no sarkasticky sa mu prihovril: „Vaše domény, ktoré ste vydávali za pravdivé fakty sú absolútne neodôvodnené“, po malej odmlke dodal, „na viac sa zdajú nesprávne, no, celkom iste viac presvedčia moje. Bolo to takto: Dievča utekalo lesom a pristihlo vraha ako zabíja arcibiskupa, on ju zhliadol, pri tantom strome“, vraví ukazujúc vľavo na veľký starý smrek, „no len ju zranil, ona sa dotackala popri ceste do stodoly, mysliac si, že je v bezpečí, tam ju však našiel vrah, prebodol ju a k nej privliekol cirkevného hodnostára, ktorého, ako i dievča obnažil, lenže vy ste nám podložili celkom inú teóriu a vraveli ste, že s telami nikto nič nerobil, pričom sme ich My videli oblečené, tak, čo je na tej vašej historke o možnosti prostej náhody pravdivé, plukovník?“ ten vyvedený z miery chvíľu len habkal, než dokázal podať súvislú odpoveď. „Kde beriete odvahu na takéto odvážne a na viac nepodložené tvrdenia tak to netuším pane, no s istotou môžem tvrdiť, že Vaša Excelencia si činí len problémy, takýmito rečami.“ bolesť, spomienky, celá minulosť sa Ludovítovi vybavila pred očami. Zmohol sa len na stručné: „Ja mám dôkazy a skorumpovanosť istých úradných osôb aj dokážem. To dievča zanechalo krvavé stopy na kôre stromov, arcibiskupa zabili dolu pri rieke, kde ho chcel vrah nechať, keďže ho udusil, akoby sa len potkol a voda ho uniesla, lenže v pomykove celkom zabudol na stromy, ktoré nedovolili snehu prekryť, odtlačok jeho tela, to je asi tak všetko, porúčam sa a idte v mene Božom pane.“

Nepříjemné lesné prenasledovanie ho vyrušilo z bdenia, tých pár dní preletelo ako krdeľ vtákov ponad hlavu, razom zmizli a sú preč, navždy preč, nechávajú len matnú, prchavú spomienku. Mal ako a kde, no stále mu chýbalo to najdôležitejšie: kto a prečo. Vychádzajúc z lesa zazrel, že u dverí jeho domu stojí žena zahalená závojom, podíde bližšie a hľa, vidí svoju predrahou sestričku, rozbehne sa bližšie, aby ju bol objal, no zabráni mu v tom prekážka v podobe bruška. „Počula som, že Ťa menovali arcibiskupom, prosím Ťa, prijmi ma späť, ja, ja už nevládzem, priznám, že si mal pravdu, aj keď si to možno v skutočnosti nebudem myslieť, ale poviem všetkým, že som sa mýlila, no pomôž mi, musíš nám pomôcť.“ nedokázala ukončiť vetu. Rozplakala sa a brat jej pomohol dnu, vypila teplý čaj a ukludnila sa, teda aspoň trochu. „Iste, že sa o teba, i o to malé postarám, ale prosím Ťa, drahá“, zahriakol sa, keď ju uvidel s tým malým, čo nosí pod srdcom, všetko to na neho dolahlo, celé tie roky, „jediné čo potrebujem je vedieť čo sa stalo.“ Ibaže ona od tej chvíle neprehovorila, nevydala zo seba ani hlásky, akokoľvek sa osobný lekár jeho Excelencie snažili, zostala nemá. Čas pôrodu sa blížil a nezostávali ani tri mesiace, zatiaľ čo prípad arcibiskupa a verejnosti neznamej ženy stál, začali sa vynárať rôzne podozrenia, ich najväčším rozpútavačom bol práve plukovník Essex. K zvratu celého prípadu, nielen štátneho, ale i osobného došlo 1. Marca na stretnutí všetkých vyššie postavených cirkevných hodnostárov Francúzska, aby prejednali spory a trhliny v cirkvi, nasledovne vyriešili problém, no najmä kvôli voľbe nového kardinála, ktorý bude v Ríme reprezentovať štát, čo pritiahlo k okoliu Notre - Domu veľa ľudí, ochranka bola všade prítomná, medzi nimi sa nachádzal i Essex, naskytla sa mu tu jeho životná príležitosť osočiť a zahanbiť cirkev, ktorú tak veľmi a úpenlivo nenávidel.

Uprostred jednania vtrhol do katedrály muž a prerušil dišputu slovami: „Ponížene prosím o prepáčenie, Vaše Excelencie, ibaže medzi Vami sedí niekto, kto by nemal byť vôbec hoden vstúpiť do tohto chrámu, natož diskutovať s Vami. Ten muž sedí tam!“, skríkol poslednú vetu akoby šlo o život, „Arcibiskup Parížsky, Ludovít de Poatries je to len sprostý vrah a podvodník. On a jeho milenka zavraždili jeho predchodcu, ktorý sa dozvedel o jeho zločinoch proti štátu, po tom čo ho zabil si to mladé dievča, ktoré malo len 16 rokov, rozmyslelo a chcelo sa ísť priznať, tak ju prebodol dýkou, pri jej tele sa našiel i list potvrdzujúci moje tvrdenia. Neplatenie daní krajine či početné krádeže istých vplyvných ľudí sú proti tomu už len banalita. Stráže, chopte sa toho lotra.“ Ludovít nevediac čo má robiť ani nereagoval, ani sa nepokúsil o útek. Chvíľu ako v tranze, hľadel do neznáma. Až keď ho lapali, začal kričať. „Lump?, Som nevinní, prosím, musíte mi veriť, poznáte ma, prosím . . . , to už sa však za ním zavreli hlavné vráta. Všetko to boli len sprosté lži, podlé klamstvá zastierajúce ozajstnú pravdu. Jediný list im stačil ako dôkaz, kým sa schylovalo k súdnemu procesu, držali Ludovíta vo väzení, no to nebolo preň tým najväčším mučením. Jeho sestra ušla, opäť. Nezanechala mu ani slovka, utápal sa v bolesti, že nedokázal v živote ochrániť jedinou osobu, jediného čistého a nevinného človeka. To by však nebol život, aj keď krutý a nemilosrdný, aby nezasiahol lúč pravdy, aj keď páli. 3. Marca našli Viktóriu de Poatries mŕtvu v jednom z parížskych hotelov, ležala vo vani celkom nahá. Jej krk lemoval nepravidelný červený polkruh, nôž držala v ruke visiacej von z kúpeľa, dieťa však už nebolo s ňou. Jedna z najväčších chýb, ktorú arcibiskupov vrah spravil bolo práve toto, jeho osud sa tým spečatil.

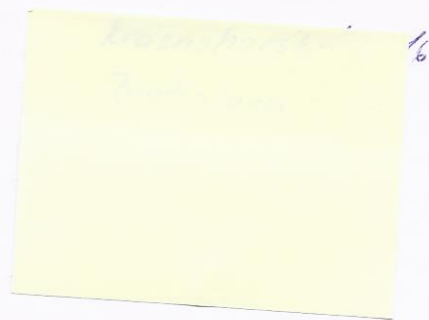
„Tak, čo nám pred šibenicom chcete povedať, môžu to byť vaše posledné slová, Ludovít de Poatries.“ Essexov hlas bol roztrasený, akoby vedel, že sa blíži koniec, aj ten jeho. Ludovít sa nervózne prechádzal hore dolu schodmi, než ho povolali do hotelovej izby, kde jeho sestra naposledy vydýchla. Pohľad na ňu mu činil bolesť, nekonečnú, ale čistú ako sneh. „Moja sestra neskonala zbytočne, jej vrah je teraz tu, medzi nami, tu, v tejto miestnosti.“ Pohľadom

prezrel všetkých prítomných: plukovníka, políciu a pravidelných hostí hotela, ktorí tu boli i včera v noci, keď došlo k vražde. „Iste, že je, veď sa sama pripravila o život, mám ešte dostatok ďalšej a dôležitejšej práce než skúmať mozog blázna.“ Beesley sa zmenil, jeho prekvapivá reakcia zarazila nielen Ludovít, ktorý bránil česť svojej sestry ako len mohol. „Smrť mojej sestry vám nie je dost, nikdy by sa sama z tohto sveta nezniesla, isto nie takto, krv nenávidela. Mimo toho vrahovi uniklo ešte pár ďalších súvislostí, moja sestra má vlastný listový papier s iniciálami, prečo by písala na obyčajný a na viac sa v ňom ešte spomína, že toto je hotel, možno to má v názve, ibaže páni, toto je obyčajný bodrel.“ s trpkým úsmevom prešiel k telu svojej nebohej sestry a zahalil ho plášťom. „Toto je nehoráznosť, Beesley má pravdu, len tu s ním strácame čas.“ „Ozaj milý Essex, zdá sa i, že prirýchlo utekáte, nevedel som, že to máte vo zvyku, takže pokračujeme. Áno, lady de Godoy bola mojou milenkou, chladnokrvne ste ju zavraždili práve vy, ako aj arcibiskupa a moju sestru, no in neboli tým, koho ste chceli, nie?“ na očiach mu bolo vidieť, že sa zdráha, temer sa nezdržal, tak túžil vykriknúť to podlé meno. „Netuším o čom to hovoríte, bol som predsa jeho brat a nedovolím aby sa meno Jean - Baptiste de Belloy, meno môjho zosnulého brata, ktorý bol mimo všetkého aj kardinálom, vyslovovalo s pobúrením.“ krik Karola de Belloy dopadol na celú miestnosť akoby smrť. „Nie Karol, ty presne vieš ako tomu bolo a ja to všetkým poviem. Nechcel si zabiť ich, ale mňa, aj keď by ti stačilo vyhnúť ma z Paríža. Scharlotta, s ktorou si sa ty aj s bratom tak veľmi dobre poznali, prečo k tomu sa dostaneme neskôr, ma mala vylákať z mesta, ibaže si nás pristihol v dost nevhodnej chvíli a tak si sa sám zdiskreditoval. Predpokladal si, že sa pohádame a ona utečie. Zostávalo ti jedine zabiť brata, zhodiť jeho vraždu na mňa a máš po probléme, ibaže si nepočítal s mojou predrahou sestrou, ale prečo to všetko? Tak dobre počúvajte, keď som v novembri minulého roka zavítal sem, do pochybného podniku so zámerom opiť sa do bezvedomia, objavila sa pred mnou žena, netušila kto som a ja som netušil kto je ona, vysvetlila mi, že tu musí pracovať ako slúžka, kým nesplatí svoje dlhy, ktoré sú už len pozostatkom úveru, ktorý si jej rodičia vzali, aby ju uživil. Všetko som vyplatil a práve Karol ma ubezpečoval o jej bezchybnej povesti a odmietavosti. Ušil to na mňa, šlo len o jedinú vec, vyštvať ma z opátstva a prečo?, to je ten dôvod, ktorý nás spája s týmto domom, najprv ste ma potrebovali doň dostať a neskôr vyštvať, nie pre dom, niekoľko storočí staré a dnes už chátrajúce opátstvo vás vôbec nezaujímalo, ale to, čo bolo v ňom. Nie revolúcia, ale vy ste zabili moju rodinu, pretože im právoplatne mal pripadnúť kláštor po skončení revolúcie a vy ste vedeli, že sa to raz stane, dôležitým bol pre jedinú vec, jedine tá vás mohla očistiť a poslať späť na kráľovský dvor. Ešte pred. Júlom 1789 sa kardinál Louis de Rohan dohodol s Máriou Antoinettou a Ludovítom XVI., aby si svoje majetky odložili do starého kláštora a po skončení búrlivých dní, keď sa vrátia späť do Paríža, im budú majetky navrátené, za túto službu žiadal premiérske kreslo, ibaže celá kráľovská rodina okrem madame de Royal, ich posledného žijúceho potomka bola popravená, kráľovi bratia o ničom nevedeli a ich neter, madame de Royal, prepísala celý majetok na môjho otca, svoju životnú lásku, Richarda de Poatries, ja som sa k tomu domu dostal náhodou a preklínam ten deň, keď som prekročil prah tých dverí.“ Jeho dlhý monológ sa skončil, stačil potvrdiť jeho slová, aj keď mozaika ešte ani z ďaleka nebola úplná. „To je k smiechu, no zároveň úcty hodné, ti ste vymysleli za jednu noc v cele, zrejme by tam mali chodiť i básnici a filozofi, no ktovie akoby to zapôsobilo na ich mozgy, vy ste sa totiž očividne zbláznili. Ak je tomu tak, kde sú dôkazy k vašej histórii?“ „Na všetko dôjde drahý Essex, veď vy sám ste do toho zapletený až po uši. Vždy ste boli vo vnútri aj vonku, vedeli ste, že Rohan podstrčil svoju neter Scharlottu ako dievča pre všetko svojim mužom až sa dostala ku Karolovi, vy ste sa o tom dozvedeli a on vás zasvätil, preto bolo vždy vašim najväčším úmyslom potopiť ma. Dôkazy sú jasné, keďže moja sestra,

ktorú som nadovšetko miloval ako vlastného súrodenca, sa o všetkom dozvedela od veliteľa kardinálovej osobnej stráže, keďže sa s ním poznala od detstva a s ním čakala dieťa o všetkom, ona bola jediným priamym potomkom Diany de Poatries a preto sa rozhodla so svojim mužom ujsť, lenže zámok jej príbuzných našli vypálený, vedela, že nikomu nič nesmie povedať, tak sa vrátila ku mne a mlčala, tušila, preto priviedla na svet svoje dieťa v tichosti, kvôli tomu skonali dve nevinné ženy, ktoré som miloval, to je asi tak všetko." bez slova opustil miestnosť držiac v náruči telo svojej sestry, ktorá pôsobila dojomom čistého a pokojného spánku. Po pohrebe sa stiahol z verejného života, nechal opraviť kláštor a zriadiť z neho školu, presne takú ako navštevoval, keď bol ešte dieťa.

O tri roky ho zastihla nečakaná upomienka. Kláštorná sestra mu priviedla malé rozkošné dievčatko, volala sa Mária Terézia Scharlotta, po svojej starej mame a známej, s ktorou sa len krátko pred smrťou zoznámila jej matka. Sestra bola z kláštora Alžbetínok a priniesla so sebou i dva listy. Vtedy si Ludovít uvedomil, že práve v ich opatere strávil časť detstva a práve tam sa zoznámil so Scharlott, ktorá mu v liste odkázala, aby sa postaral o dieťa svojej sestry, s ktorou spoločne zdieľala posledné chvíle života, ale i to, aby na ňu a ich nenarodeného syna spomínal v modlitbách. Viktóriiným priáním bolo aby jej dcéra prežila najužšie detstvo v kruhu kláštorných múrov, kde bude v bezpečí, potom ho žiadala, aby sa o Máriu Scharlottu staral tak, ako aj o ňu samu. Až vtedy si uvedomil, že pravú odvahu a ozajstné šťastie možno nájsť všade, kde sú chrabré srdcia nenaštrbené závistlivosťou ľudskou prirodzenosťou. Dievčatko vraj nikdy neprehovorilo, no teraz chytilo mladého muža za ruku a povedalo: "Otecko, postaráš sa o mňa?" Nekonečná láskavosť jej slov odvíjala pochybnosti kamsi ďaleko a oni odišli spolu, držiac sa za ruky, v ústrety zapadajúcemu slnku, vstriedc novému domovu.

Kalčíková Natalia VIII.A

V zovretí spoločenských konvencií

Kráľovná a kardinál

ANNA RAKÚSKA A MAZARIN

Manželské zväzky uzatvárané z politických dôvodov pre štátne záujmy neraz hraničili s incestom, ich hlavnými aktérmi sa často stávali ešte nedospelé nezrelé deti, ktorých ohľady zostávali na vzdialených kvetnatých poliach snov.

Písal sa 16. November 1615, dva zlaté sprievody, každý zdobený odlišným erbom a prichádzajúci z inej strany, blížili sa k brehom rieky Bidassoa, čiže hranicou medzi Španielskom a Francúzskom. Osudy dvoch rodov sa prechodom cez túto rieku mali navždy preťať. Z kráľovstva Španielskeho prichádzala dcéra Filipa III. Španielskeho a Margaréty Rakúskej – Anna Rakúska. Z kráľovstva Francúzskeho, z druhej strany prichádzala sestra Ľudovíta XIII., Alžbeta, ktorá bola prisľúbená Anninmu mladšiemu bratovi, budúcemu Filipovi IV., ktorý mal v tom čase len desať rokov. Z okolitých dedín prevolávali obom korunným princeznám na slávu, no ani jedna z nich sa nepohla, bezducho hľadeli pred seba, nevediac, čo ich čaká a kam vlastne prichádzajú. Všetko prebiehalo podľa prísne stráženého a až do rozpadu starých myšlienok priam uctievaného španielskeho protokolu, ktorého zásady sa začiatkom 20. storočia rozplynuli. Keď priplávali na neutrálnu pôdu, nazývanú aj Bažantí ostrov, ktorý stál uprostred rieky, obe mladé dámy si spontánne padli do náručia. Spojil ich spoločný smútok, žiaľ, že sa navždy musia vzdať rodiny, opustiť svoju starú vlasť a vydať sa v ústrety tej novej, nepoznanej zemi. Kým Alžbetu čakal bezvýznamný život po boku manžela, ktorý aj počas medových týždňov bol v posteli viac so svojimi milenkami než s ňou*, Anna mala ako regentka raz rozhodovať o budúcnosti Francúzska a taktiež mu sama vládnuť temer dvadsať rokov. Tu sa životné cesty týchto dvoch mladých dám navždy rozišli.

Po prvý raz sa španielska infantka stretla s mladým francúzskym kráľom, už vlastne manželom, keďže boli oddaní aj v zastúpení, 21. Októbra 1615 v Bordeaux. Boli temer rovnako starý, no to im v manželstve, o ktorom dopredu musím povedať, že bude hodné tragédie, vôbec nepomohlo. Anna, bola napriek križeniu Habsburgovcov, pričom ich politické sobáše boli skôr rodinné zväzky, a to doslova, veď i sama Anna pochádzala zo zväzku, kde jej otec a matka mali za rodičov strýka a neter, no i napriek tomu ju pokladali už v tom veku za vychýrenú krásavicu. Na rozdiel od Ľudovíta, ktorý so svojou bledou pretiahnutou tvárou a vypúlenými očami pripomínal skôr ropušiaka, jediná pekná vec na ňom boli jeho dlhé tmavohnedé vlasy, ktoré mu siahali po pleciah. Keď 25. Novembra predstúpili v kaplnke sv. Andreja pred oltár, už sa klebetilo o sobáši z lásky. Mohla za to príhoda z rána pred niekoľkými dňami, keď Anne nevedeli nájsť vhodné pero na čiernu zamatovú čiapočku, Ľudovít jej ochotne ponúkol svoj klobúk aby si vybrala z jeho pier a ona mu na oplátku dala rozetu zo svojich šiat, ktorú si vládca ani trofej zastrčil za klobúk.

Bol to však presne opak romantického vzťahu, či nebodaj šťastného manželstva. Nadišla totiž svadobná noc! Postrach mnohých manželstiev, ktorý ich vzájomné vzťahy priviedol ku krachu. Nebola to ničια vina, ani Annina, ani Ľudovítova, keď tak vina kráľovnej matky, Márie Medicejskej, ktorá sama mala vycítiť, že jej syn, ešte nedospelé dieťa, nie je pripravené na taký citový šok. Hoci nový francúzsky kráľ vyrastal na dvore so svojím otcom, Henrichom IV., ktorý bol viac milovník a milenec, než kráľ a manžel, taktiež mal viac nemanželských detí než tých legitímnych, no musíme priznať, ku všetkým, tak ako aj k ich matkám, sa správal výsostne

na mieste a niekedy až cez príliš korektne, napriek tomu sa mladý panovník vôbec nepoddal na otca. Bol skôr plachý, zdržanlivý a neprístupný, oblubujúci striednosť, práve on bo tým, čo mal milovať bohatstvo a luxus a presne naopak, nenávidel ho. Zvykom bolo poskytnúť deťom manželstvám čas, no tu sa nemohli, či nechceli brať ohľady, keďže spojenectvo oboch krajín stálo na nie príliš pevných základoch: preto muselo byť manželstvo naplnené. Nech sa tej noci čokoľvek stalo alebo nestalo, spôsobilo to značný odpor kráľa ku svojej novej žene, tak sa jej nasledujúce roky stoj čo stoj vyhýbal a to za každú cenu.

Jeho odpor bol vzhľadom na citovú nevypelenosť pochopiteľný, v čase sobáša mali obaja 14 rokov, Anna sa narodila 21. Septembra 1601 a Ľudovít 27. Septembra toho roku. Každý, kto mal u dvora oči, a nebol celkom slepý, si musel všimnúť, že kráľovná je neskutočne pôvabná mladá žena, s vyzývavým poprsím, hustými plavými vlasmi a smaragdovými očami, no najkrajšie na nej boli biele, zamatovo hebké ruky, po jej smrti sa v kráľovských komnatách našlo vyše 400 párov rukavičiek, niet divu, že čoskoro sa začali šíriť klebety, avšak nielen o Anne, ktorú samozrejme vzťahy medzi ňou, kráľom či jeho matkou a ďalšími ľuďmi kráľovskej rodiny nesmierne trápili, ale i o kráľovi sa začali chýriť rôzne fámy. To, že Ľudovít XIII. Mal homosexuálne sklony, to nik nemôže vyvrátiť, či ich však naplnil nevädno, no istým zostáva, že sa často a rád, a to najmä na sklonku života, nechával obklopovať mladými a príťažlivými mužmi vyšších kruhov. Rozhodujúci okamih v kráľovom živote zohral muž menom vojvoda de Luynes, ktorý roku 1621 skonal skôr, než stihol upadnúť v nemilosť. Bola to však práve jeho rodina, ktorá sa stala ústrednou postavou na tejto magickej dynastickej šachovnici intríg.

Práve de Luynes sa postaral o fungovanie manželského páru, keď vzal kráľa na svadobnú noc jeho nevlastnej sestry Henriety Vendôme, mladého panovníka to povzbudilo a ministri to pomenovali ako „Konečne tomu prišiel na chuť.“ O návštevách kráľovných komnát sa viedli prísne a podrobné záznamy, podľa ktorých bol Ľudovít u Anny niekedy až trikrát denne, v čo nik nedúfal, stalo sa skutočnosťou, kráľovná bola ťarchavá, no koncom roku 1619 potratila, potrat sa opakoval i na jar 1621, čo začalo plodiť nie dedičov trónu, ale rôzne klebety, pre ktoré sa, pochopiteľne, obaja manželia hlboko zarmucovali. No a tu sa konečne dostávame k potomkom de Luynesa, teda k jeho manželke, ktorá z pomedzi všetkých dvorných dám vynikala pestrou paletou názorov a záujmov, čo Annu nemierne priťahovalo, keďže jej temperament bol a musel byť do toho času potláčaný, Mária de Luynes sa stala kráľovnou najlepšou priateľkou.

Na jar 1622 bola Anna opäť tehotná. Bol večer 15. Marca a čírou náhodou sa kráľovná Anna, madame de Luynes a madame de Verneuil, čo bola kráľova ďalšia nevlastná sestra, ocitli v prázdnej korunovačnej sále, všetky tri pochytila náhla dievčenská roztopaš či záplav fantázie, chytili sa za ruky a pretekali k pódiu, kde stával trón pri audienciách alebo iných podujatiach, Anna sa však pošmykla a nasledujúce ráno potratila. Kráľ neskrotne zúrili, keď sa o tom dozvedel, nevedel, či má žiaľiť za strateným dieťaťom alebo lámať palicu nad kráľovnou, blízky potvrdili, že ho ešte nikdy nevideli v takej agónii bezmocného zúfalstva. Svoju sestru a madame, ktorá ho kedysi ta veľmi priťahovala, vykázal od dvora, tá sa za krátko vydala za vojvodu Chervreusa a spôsobila Ľudovítovi ešte krušné chvíle, no svojej žene neodpustil. Ich vzťahy sa naštrbili, lepšie povedané, stali sa z nich ruiny a sutiny, že ich už nič a nik nedokázal napraviť. Hovorí sa, že ani na smrteľnej posteli nedokázal kráľovnej odpustiť, napriek tým rokom, ktoré spolu, hoc i v odmietaní, prežili.

* * *

Medzi tým vzrástli v bezprostrednej blízkosti kráľovského dvora silní protivníci, na ich zozname sa týčil kardinál celého Francúzska a taktiež jeho premiér, istý rafinovaný intrigársky cirkevník Armand du Plessis de Richelieu, ktorý neskôr, po smrti kráľovnej matky, stal sa najbližším radcom a dôverníkom kráľa.

Kráľovský pár, ktorý mal zaistiť stabilitu monarchie, spolu sotva prehovoril, zatiaľ čo Ľudovít viac a viac chorľavel, neobsedel namieste a tak sa neustále sťahoval z jedného loveckého revíru do druhého, i preto si nechal postaviť lovecký zámok Versailles, odkiaľ len s nechuťou sledoval kráľovnine malé víťazstvá, ktorá sa stala u dvora nesmierne obľúbenou. Odpor voči kráľovnej vzrastal, neskôr, na poľutovania hodnosti štátu, prerástol temer v nenávisť, ktorá sa stupňovala každým prichádzajúcim dňom. Významnú úlohu v tomto smere zohral i vojvoda Buckingham, ktorý bol nielenže vyhlásený za najkrajšieho muža Anglicka, ale mal vojsko, sklady munície, no predovšetkým niečo, čo sa kráľ vždy pokúšal pochopiť a zlyhal, zmysel pre módu a vkus, čím sa jeho garderóba stala vychýrenou po celej Európe. Ženy Georgesovi Buckinghamovi padali k nohám a mužom nezostávalo nič iné, než im v tichosti závidieť. Na jednej návšteve v Louveri, kde sídlil kráľovský dvor Francúzska, sprevádzal práve vojvoda budúceho Karola I. Anglického na tejto ceste, kde sa aj osudovo zamiloval do kráľovnej, o čom však ona nemala ani potuchy, teda až do istej chvíle, ktorá sa zrejme stala osudnou jej bez tak krehkej povesti.

Anna bola taktiež uchvátená vojvodovým pôvabom ktorého označili ako „príjemný zjav“, taktiež ho skoro možno prirovnať k mužovi, jehož meno nám nie je neznáme, mužovi, ktorý sa v toľkom podobal práve Buckinghamovi a rovnako lež on, obšťastňoval a zneuctoval dámy po celom kraji, hovoríme o Casanovovi, no ozaj ho k nemu možno prirovnať len skoro, ten si totiž nevyrábal problémy v podobe verejných škandálov, k akému došlo, keď kráľovná odprevádzala už podľa zvyku svoju švagrinú, budúcu Anglickú kráľovnú, k hraniciam.

Tu sa vojvodovi za pomoci madame Chervreuse naskytla príležitosť, aby vyznal svojej milovanej lásku, no bol natoľko vulgárny a ešte k tomu sa správal ako prasa, takže Jej Veličenstvo muselo nahlas kričať, aby si uchránilo svoju česť, no škandál i spolu s nasledujúcimi hordami fámou boli na svete a Odysea sa začala. Mala strach, že ju chcú odstrániť pod zámienkou, že je neplodná, na viac na verejnosť prešli fámy, že spolu s kráľovým bratom Gastonom chystá štátny prevrat, to bol vrchol a tu sa ujíma velenia náš schopný Richelieu, ktorého postupne znenávidela i kráľovná matka, ktorej za mnohé vďačil.

* * *

V najbližších dňoch sa chystala na skok do dejín vtedy ešte bezvýznamná talianska rodina. Za svoj vzostup vďačili najmä Pietrovi Mazarinimu, ktorý svojim výhodným sobášom s Hortenziou Bufalini, čo bola nielen dáma ovplyvujúca všetkými pôvabmi, ale i veľmi sčítaná a inteligentná žena, zaistil skok v kariére nielen sebe, ale i svojim ratolestiam, z tohto zväzku, prirodzene, nemohli vzísť iné, než skvelé a talentované deti. Všetky dcéra sa skvele vydali a ich potomkovia dokonca usadli na európske tróny, dvaja z ich synov sa stali kardinálmi a taktiež získali šľachtické tituly. Jedným z nich, a práve ten nás teraz bude zaujímať.

Giulio Mazarini napriek jezuitskej výchove netúžil po cirkevnej dráhe, bol to hráč a milovník ženského pokolenia, na tom niet čo poprieť, keby si ho strýko Colonna nevzal na starosť, Boh vie ako by sa spustil, to sa však nestalo, našťastie celej Európy. Strýko ho vyslal do Ríma za Svätým

Otcom, aby mu vyložil posolstvo, čo sa napokon ukázalo ako ten najlepší možný ťah. Šarmantnému a príťažlivému mužovi, ktorý robil dojem na všetkých a všade, kam prišiel, sa ozaj podarilo nemožné: zabrániť, aspoň na teraz, vojne medzi spojeneckými štátmi Francúzskom a Španielskom, ktoré sa hašterili o vojvodstvo Mantova. Stal sa pápežovým zástupcom a hlavným vyslancom, a teraz, potom, čo urovnal tento závažný spor, vstupuje 26. Novembra 1634 do Paríža s obrovskou pompou, čo vzbudilo veľký záujem, to bol okamih, keď sa zoznámil s mužom svojho života a taktiež predchodcom či patrónom, kardinálom de Richelieu, ktorý ho zoznámil s Annou, na ktorú okamžite zapôsobil až neočakávaným dojmom. Na rozdiel od jej muža bol elegantný, zdvorilý a zbožňoval šum a ruch dvora, človek bažiaci po poznávaní, no zároveň viazaný povinnosťami, ktoré si na seba, na rozdiel od Jej výsosti ušil na seba celkom sám a dobrovoľne.

Tieto časy boli časmi konfliktov, nie len fyzických, ale i duševných. Francúzsko vyhlásilo Španielsku v Máji 1635 vojnu, vlastne proti sebe stáli dve rodiny. Obe krajiny, silne katolícke, sa rozhodli každá podporiť niekoho iného v ich sporoch. Keď sa Francúzsko stalo zástancom protestantského Švédska a Nemecka, vyvolalo to u Španielov nesmierne pobúrenie.

Anna, ako i jej manžel a mnohí ďalší prežívala nielen duševný konflikt, ale i chaos, rozvrátenosť poriadku sa stala neúnosnou, 30 ročná vojna podkopala cirkevné hodnoty a do toho všetkého prišli ešte aj city a radikálna otázka: „Prečo sme práve tu, čo nás tu drží?“ Ľudovít zúfalo potreboval dediča trónu a trápil sa, keďže nemal ani jediné dieťa, nehovoriac o synovi, ktorý by bol darom z nebies. Rozvrat v manželstve priniesla ďalšia aféra, ďalší spor, za ktorým nebol nik iný ako madame Chervreuse, ktorá sa medzičasom v exile stala milenkou Filipa IV., Anninho brata a Španielskeho kráľa, nahovorila svoju dávnou priateľku, aby nadviazala a obnovila korešpondenciu so starými priateľkami, čo bolo v tom čase neprípustné a ako náhle to podľý Richelieu vyňuchal, použil tieto klamlivé informácie na jasné zdiskreditovanie Jej Veličenstva, toto manželstvo sa temer rozpadlo, čo by nebolo úplne od veci, ale predsa. O jeho záchranu sa nepostaral nik iný ako Jules Mazarin, ktorý napriek náklonnosti a už počiatočným sympatiám k Jej Výsosti urovnal vzťah kráľovského páru, ktorý sa temer ocitol pred bránami súdneho dvora.

Bolo už neskoršie popoludnie 5. Decembra 1637, kráľ sa presúval do Siant – Mauru, no po ceste sa zdržal u priateľov a keďže sa nesmierne zhoršilo počasie, musel prespať u kráľovnej v Louveri. Po dlhom čase ich videli spolu večerať a následne sa stiahli do kráľovných komnát. O osem týždňov noviny prehlásili, že kráľovná je tehotná, tento raz, po dlhých 20 rokoch, to konečne vyšlo. A i napriek svojmu, na prvorodičku, vysokému veku, priviedla presne o deväť mesiacov presne, 5. Septembra 1638, po tejto vášnivej noci bez protokolu a dikcie na svet zdravé dieťa, Louisa Dieudonného, neskoršieho Ľudovíta XIV., všetci preukazovali nielen Ich Veličenstvám, ale i malému princovi obrovskú úctu, teda až na Gastona, už spomínaného kráľovho brata, ktorý bol skôr znechutený než nadšený, čo sa i dalo čakať, no za ešte väčší Boží dar a požehnanie považovali Annin druhý pôrod, keď 21. Septembra 1640, v deň svojich 40 narodenín, čo už bezpodmienečne mohla byť i babičkou, porodila ďalšieho syna, Filipa vojvodu Orleánskeho. Mnohí vraveli, že otcom týchto darov by mohol byť Buckingham alebo samotný Mazarin, pričom jeden bol od roku 1628 jasne mŕtvy a druhý v rokoch 1636 až 1639 v Ríme. Vzťahy manželov sa tým nezmenili, no dvor a s ním i Bourbonovci pocítili istú úľavu, ktorá im zaistovala bezpečie.

* * *

Mazarin túžil po návrate do milovanej krajiny, ktorá hvieзде diplomacie, ako ho nazývali, bola často bližšia než rodný kraj, no predovšetkým ho tam volalo srdce. Medzitým kráľ Ľudovít XIII. cítil, že sa blíži jeho skon. 21. Apríla 1643 vymenovala Jeho Výsosť Mazarina za krstného otca Ľudovíta, čím mu preukázal obrovskú česť, no na jeho plecيا uložil i obrovskú zodpovednosť, keďže Richelieu bol od 4. Decembra 1642 mŕtvy. Tento ortiel' stihol onedlho i kráľa, 14. Mája 1643 navždy zavrel oči, zomrel vo veku iba štyridsaťjeden rokov.

Pre Annu sa otvorili nové obzory, bola väzňom tohto manželstva, ktoré jej okrem milovaných synov a bolesti, ktorá ju posilnila, nič neprinieslo, takmer 28 rokov bola manželkou kráľa, teraz prišiel rad na ňu. No kráľ jej ani na smrteľnej posteli nedôveroval a tak poveril Gastona Orleánskeho a princa Condého, aby vládli štátu, ibaže kráľov testament bo porušený skôr než začal platiť. V pondelok 18. Mája prišla Kráľovná i s dauphinom na otvorenie parlamentu, ktorý jej zveril regenstvo, čím vlastne porušil testament a poslednú vôľu vladára, no to už nikoho nezaujímalo. Condé a Gaston však silnú a zohranú dvojicu v podobe Mazarina a Anny Rakúskej podcenili.

Dva dni po štátnom prevrate vymenovala Anna Julesa Mazarina za svojho prvého ministra a zrejme sa mu celkom dobrovoľne pri zmysloch odovzdala. Spolu s dauphinom sedávala pri jeho posteli, vždy, keď sa jeho zdravotný stav zhoršil. Pracovali usilovne až do konca, postarali sa o kráľa, ktorý svojimi vášnivými románikmi ohrozoval autoritu monarchie, oženili ho so sesternicou Máriou Teréziou Španielskou, prijali patričnú zodpovednosť. Anna bola roku 1660 ozaj šťastná, naplnená pocitom zadostučinenia videla svoju staro - novú vlasť zjednotenú. S veľkou slávou priviedla syna do pohraničného mesta, kde sa 9. Júna konala svadba, tu a po štyridsiatich piatich rokoch stretla s Filipom IV., svojim bratom, ktorému sa ospravedlnila za to, že proti nemu pätnásť rokov viedla vojnu, následne sa Mazarin zhrútil. Jeho životné poslanie bolo u konca, zostávalo mu len zomrieť. Ta sa stalo 7. Marca 1661 o pol druhej ráno, až do poslednej chvíle pri ňom kráľovná matka bdela a svojimi nežnými bielymi dľaňami skrýval v objatí jeho životom znavené telo. Prvý raz v histórii sa na dvore za ministra niesol smútok. Niekdajšia kráľovná plakala ticho, aby nedala svetu znať ako hlboko ju smrť vlastne cudzieho muža ranila, svoju bolesť znášala sama.

Stiahla sa z verejného života a prepustila svoje miesto neteri a neveste, Márii Tereze, bola celkom zdravá, no uprostred šesťdesiatky začala chorľavieť, ako hlboko veriacia znášala svoj osud pokorne a s odovzdanosťou, jedného rána zhliadla na svoju opuchnutú ruku a prehlásila, že je čas odísť, deň na to, 20. Januára 1666, Anna Rakúska skonala.

Jej smrť nám môže prísť nepodstatná, tak ako celý jej život, ibaže to práve ona za pomoci blízkeho muža roky vyšliapavala tú trnistú cestičku pre svojho syna, keby sa čo i len jedna vec stala inak, čo i len o minútu, o deň, neexistoval by Ľudovít XIV., Versailles, ani Francúzsko ako ho dnes poznáme. Žena, ktorá si tol'ké vytrpela, jej láska bola potláčaná a štátom odopieraná, odsúdená k večnému šepotu, ukradnutým prchavým chvíľam, na ktoré dejiny i tak zabudli . . .

*Ľudovít a Alžbeta oficiálne naplnili manželstvo, vzhľadom na vek korunného princa, až o niekoľko rokov!, čož tomu manželstvu bez tak nepomohlo!

Kalčíková Natalia VIII.A